Вступ до ПОСЛАННЯ АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ЕФЕСЯН

Імовірно, Павло проповідував євангеліє Христа в Ефесі разом з Акилою і Прискилою (Дії 18:19) під час своєї другої місіонерської подорожі. Точно відомо, що церква в цьому місті була заснована не пізніше третьої місіонерської подорожі Павла (Дії 19). Послання до ефесян є одним із чотирьох послань, написаних Павлом під час ув'язнення в Римі (Ефесян 3:1), разом з посланнями до филип'ян (1:7), колосян (4:10) і Филимона (9). В очікуванні суду Павло два роки перебував під домашнім арештом «на власному утриманні» (Дії 28:30). Ефес був визначним містом у Малій Азії – у комерційному, політичному та релігійному відношенні. Там знаходився величний язичницький храм, присвячений римській богині Діані (грецькою Артеміді), а завдяки своїм комерційним операціям він став одним із важливих торгових центрів поряд з Александрією.

Зміст

1:1–2	Вітання
1:3	Тематичне твердження
1:4 – 3:21	Благословення, даровані в контексті Христа і Церкви
4:1 – 6:20	Практичний відгук на духовні благословення у вірному християнському житті
6:21–24	Заключні коментарі

Головна тема

У Своєму великому плані викуплення людства Бог вирішив дарувати Свої численні духовні благословення виключно Христовій Церкві (сукупності спасенних у Христі). Як наслідок, християни покликані виконати відвічну мету Церкви, у своєму особистому християнському житті зберігаючи вірність Христу як Його наречена. З огляду на те, що Бог зробив через Христа для Церкви (розділи 1 – 3), Церкву (християн) закликають вести життя, гідне свого покликання (розділи 4 – 6). Зверніть увагу на стандартне позначення промови Павла в 4:1 (*паракало* – «прошу вас»), яке ділить послання на дві частини: першу – абстрактну та повчальну, і другу – практичну та напутливу. Бог відвічно визначив високі цілі для Церкви, і християнам доручено досягти їх.

КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ 8

ПОСЛАННЯ АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ЕФЕСЯН

[1:7] Питання щодо того, що має силу прощати гріхи, майже не дискутується, адже Біблія абсолютно ясно говорить про те, що цю виняткову якість має лише кров Христа. Хоча мало хто заперечуватиме той факт, що кров Ісуса прощає гріхи, залишається певна плутанина щодо конкретного моменту, коли людина контактує з кров'ю Христа. Один із способів з'ясувати, коли саме це відбувається, – це вивчити фразу «у Христі», як вона зустрічається в Новому Заповіті. Залежно від того, який переклад Біблії ви читаєте, фраза «у Христі» вживається приблизно 80 разів.

Що ми знаходимо «у Христі»? Апостол Павло кілька разів використав цю фразу в 1-му розділі Послання до ефесян. Він заявив, що «всяке духовне благословення» знаходиться у Христі (1:3). Він також заявив, що «прощення переступів (гріхів)» знаходиться лише у Христі (1:7). У Посланні до римлян він також заявив, що «викуплення» (3:24) і «вічне життя» (6:23) знаходяться у Христі. Натхненний апостол сказав юному Тимофію, що «спасіння» – у Христі (2 Тимофія 2:10). Павло явно хотів донести до своїх читачів, що все добре в духовному царстві знаходиться лише у Христі.

Обговорюючи те, що знаходиться поза Христом, Павло намалював похмуру картину місця «без надії» та «без Бога» (Ефесян 2:12). Як можна увійти у Христа? У Новому Заповіті конкретно згадується водне хрещення як один із важливих елементів, що вводить людину в Христа. У Римлян 6:3 сказано: «Чи ви не знаєте, що ті з нас, які хрестилися **в** Ісуса Христа, хрестилися в Його смерть?» А Галатів 3:27 проголошує: «Оскільки ви, які **в** Христа хрестилися, в Христа зодягнулися». Дехто дійшов хибного висновку, що в цих двох віршах ідеться про хрещення Святим Духом. Для обговорення хрещення Святим Духом дивіться Спеціальний розділ на стор. 15 коментарів до 1 Коринтян.

Якщо в Біблії сказано, що прощення гріхів і всі духовні благословення даровані у Христі, і якщо в Римлян 6:3 і Галатів 3:27 чітко зазначено, що людина «входить» **у** Христа при водному хрещенні, тоді будь-яка свідома особа, яка не прийняла водного хрещення, є поза Христом. Вода хрещення сама по собі нікого не спасає, але це момент, коли людина контактує з кров'ю Христа, яка спасає. Іронічно, що багато релігійних груп і вчителів заперечують, що водне хрещення вводить людину в Христа, хоча й навчають, що в Римлян 6:3 і Галатів 3:27 йдеться про водне хрещення. Така позиція йде врозріз із прямим прочитанням цих двох віршів, які показують, що водне хрещення є моментом, коли людина входить у Христа і контактує з Його кров'ю[1]. Дивіться малюнок на стор. 8 коментарів до Римлян.

[2:8] *Дивіться Спеціальний розділ на стор. 2 коментарів до Римлян щодо послуху віри.*

[2:8–9] Століттями різні богослови розходилися у своїх коментарях щодо точного посилання на займенник «це» у 2:8: чи «це» (*тоуто*) стосується віри, як багато хто заявляв, чи «це» стосується спасіння від гріха? Чи «Божим даром» є віра, чи цей дар є спасінням благодаттю через віру? При побіжному прочитанні цього вірша (2:8) може здатися, що вказівний займенник «це» стосується віри. Прихильники думки про те, що віра сама по собі є чудесним даром від Бога, часто зазначають, що в цьому вірші «віра» є найближчим антецедентом (іменником, який передує займеннику «це» і до якого він відноситься): «Адже ви спасенні благодаттю через **віру**, і **це** не від вас, це Божий дар».

Однак, якщо дослідити цей вірш у мові оригіналу (грецькій), можна дізнатися, що «це» (*тоуто*) є займенником середнього роду, тоді як слово віра (*пістіс*) – жіночого роду. Оскільки за загальним правилом грецької граматики рід і число займенника мають бути такими ж, як і у його антецедента[2], то для виправдання зв'язку між «це» і «вірою» потрібно було б продемонструвати певні виключні лінгвістичні обставини, спеціальне ідіоматичне використання

чи інші подібні фактори. А якщо такого розумного виправдання не може бути надано, тоді потрібно продовжувати вивчати уривок, щоб дізнатися, що таке «це» як дар Бога.

Якщо в тексті немає чіткого антецеденту, знавець грецької мови Вільям Маунс мудро рекомендує вивчити контекст уривка, про який йде мова, що може допомогти визначити, на що посилається займенник (наприклад, «це»)[3]. Загальний контекст перших трьох розділів Послання до ефесян – це спасіння людини у Христі.

• «В Ньому маємо викуплення Його кров'ю, прощення переступів, згідно з багатством Його благодаті» (1:7).

• Небесний «спадок» знаходиться у Христі (1:11).

• Після того, як християни в Ефесі повірили в добру новину про спасіння через Христа і діяли згідно з нею, вони «були відзначені печаттю, Святим Духом обітниці» (1:13).

• Грішники «оживають разом із Христом» і спасаються «благодаттю» (2:5).

• Грішники наближаються до Бога «кров'ю Христа» (2:13).

• Павло став слугою Христа «через дар Божої благодаті, яка була дана… дією Його сили» (3:7).

Тема спасіння є загальним контекстом не лише перших трьох розділів послання; але й безпосереднім контекстом Ефесян 2:8–9 також є спасіння, а не віра. Ці два вірші детально описують, як людина спасається, а не те, як вона вірить.

• Спасіння благодаттю.

• Спасіння через віру.

• Спасіння не від вас.

• Спасіння – це Божий дар.

• Спасіння не від діл.

У своєму посланні Павло висвітлював не віру, а **спасіння**. Віра ж згадується як спосіб отримання цього спасіння. Спасіння дарується через віру. Подібно до того, як вода надходить у будинок по трубам, грішник отримує спасіння через слухняну віру (Римлян 1:5; 16:26). Головною темою Ефесян 2:8–9 є спасіння, а не спосіб його отримання.

Дійсно, віру можна класифікувати як дар Божий у широкому розумінні цього слова – як усе, що походить від Бога (наприклад, хліб, заради якого ми працюємо, є непрямим даром від Бога, Матвія 6:9–13), але віра не є безпосереднім, чудодійним даром від Бога, який дається одним і не дається іншим. Як писав Павло у своєму посланні до церкви в Римі, «віра – від слухання, а слухання – через Слово Христа» (Римлян 10:17). Віру в Христа як Сина Божого можна знайти лише в тих, хто спочатку почув Слово Боже, а потім вирішив повірити в нього (Івана 20:31).

Крім того, деякі люди дійшли висновку, що оскільки спасіння відбувається «благодаттю через віру», а «не від діл», то водне хрещення не може бути необхідним для спасіння. Вони сприймають хрещення як «діло», яке не може заробити їм спасіння. Однак цей висновок є хибним. Припускати, що оскільки люди не в силах заслужити власне спасіння, Бог не вимагає від них жодних дій, було б неправильним розумінням Святого Письма. Біблія неодноразово наголошує, що люди зобов'язані виконувати «праведні вчинки», тобто дії, які, за словами самого Бога, **мають відбутися перед тим**, як Він дарує Своє благословення. Коли Петро переконував язичників, що вони також можуть отримати спасіння, він протиставив їх **етнічну** приналежність, яка не мала значення для їхнього спасіння, їхній **слухняності**, яка була важливою для спасіння. Він сказав: «той …прийнятний для Нього, хто боїться Його і **чинить праведне**» (Дії 10:35). Петро явно не вірив, що хтось може заслужити своє спасіння, і тим не менш, він зазначив, що певні «праведні вчинки», які здійснюють люди, необхідні для спасіння. Саме тому Павло написав, що ми спасаємося «не з *причини* праведних учинків, які ми вчинили» (Тита 3:5). Однак зауважте, що ці праведні вчинки визначені **Богом**, а не людиною. Коли людина робить те, що наказує Бог, це жодним чином не означає, що вона якимось чином досягає власного спасіння або спасається «ділами», а не «благодаттю» (див. 1 Івана 3:7, 10). Праведними вчинками, яких Бог вимагає від людей **перед** тим, як дарувати їм Своє милостиве, незаслужене прощення кров'ю Христа, є віра, покаяння та хрещення. Ісус сказав, що віра – це «діло», яке Бог вимагає від

людини (Івана 6:29; також Галатів 5:6; Филип'ян 2:12; 1 Солунян 1:3; 2 Солунян 1:11; Якова 2:22). Подібним чином і покаяння передбачає «діла, гідні покаяння» (Дії 26:20). Зверніть увагу також на вислів «послух віри» в Римлян 1:5 і 16:26, який передбачає **слухняну поступливість**, яка характеризує та визначає тип віри, висвітлений у Посланні. Якщо віра, покаяння та визнання устами (Римлян 10:9–10) становлять фізичні та розумові дії або «діла», які людина **повинна** виконати, **перш** ніж вона отримає спасіння, чому хтось заперечує хрещення як передумову для отримання спасіння – пасивний вчинок, якому людина просто підкоряється?

3:9 aB NU-тексті та M-тексті – *управління (розподіл).*
bNU-текст опускає *через Христа.*

[3:10–11] Той факт, що заснування Церкви Христа було «відвічним» наміром Бога, означає, що всі релігійні групи та організації, засновані простими людьми протягом 2000 років після того як Ісус збудував Свою Церкву (Матвія 16:18), створені людиною і не схвалені Богом. Вони є неповноцінними замінниками єдиної істинної Церкви, про заснування якої оповідає Дії 2. Дивіться схему на стор. 4 коментарів до Даниїла.

3:14 aNU-текст опускає *Господа нашого Ісуса Христа.*
4:6 aNU-текст опускає *нас.*
4:8 aПсалом 67:19
4:9 aNU-текст опускає *раніше.*

[4:11] Коли більшість релігійних людей думають про слово «пастор», вони зазвичай мають на увазі головного лідера громади або певної її частини. Вони можуть думати про «молодіжного пастора», який організовує поїздки, духовні заходи тощо, спрямовані на залучення молоді. Або вони можуть думати про «старшого пастора», який читає більшу частину проповідей у зібранні, або помічника пастора, який виконує більшу частину відвідувань у лікарні. Яким би не було ваше уявлення про служіння пастора, варто запитати себе: «Чи опис пастора в Біблії збігається з моїм уявленням про те, що таке пастор?»

Термін «пастор» (пастир) зустрічається в Ефесян 4:11 і є перекладом грецького слова *поймен,* що означає «пастух» або той, хто пасе овець[4]. Воно використовується для позначення пастухів в історії про народження Ісуса (Луки 2:8). Але воно також має розширене значення, яке включає в себе ідею духовних пастирів, які наглядають за своїми «вівцями», тобто християнами, і саме в цьому значення це слово вживається в Ефесян 4:11. У контексті ідеї духовного пастирства апостол Петро написав: «Як співпресвітер… я прошу пресвітерів, які є між вами: пасіть те Боже стадо, що є у вас; наглядайте… і коли з'явиться Архипастир, одержите нев'янучий вінець слави» (1 Петра 5:1–4). Також ми читаємо, що Павло, «пославши в Ефес, … закликав пресвітерів Церкви» (Дії 20:17). Наставляючи їх, він сказав: «Пильнуйте себе та всю отару, в якій вас Дух Святий поставив єпископами, щоби пасти Церкву [Господа і] Бога, яку Він придбав Своєю кров'ю» (20:28). З цих текстів ми розуміємо, що слово «пастор» позначає духовного наглядача Господньої Церкви і є просто перекладом слова «пастир» латиною. Таким чином, слово «пастор» походить від біблійних дискусій про духовних лідерів ранньої християнської церкви.

Однак, цікаво відзначити, що існує певна група лідерів, яким доручено «пасти» Боже стадо або «наглядати» за ним. З попередніх уривків (1 Петра 5:1–4 і Дії 20:17) ми дізнаємося, що «пасти» або «наглядати» за стадом було доручено «пресвітерам» або «старійшинам» Церкви. Якщо це так, то що Біблія говорить про пресвітерів/старійшин? На щастя, є кілька дуже чітких посилань на цей духовний чин. Апостол Павло пояснив Титу: «Для того я залишив тебе на Криті, щоб ти впорядкував недокінчене і наставив пресвітерів у містах, як я тобі звелів» (1:5). Слово, перекладене як «пресвітер», походить від грецького слова *пресбютерос*. Хоча слово «старійшина» іноді вживається стосовно тих, хто просто є старшим порівняно з тими, хто є

молодшими, воно також часто вживається для позначення духовної посади тих, хто «пасе» Церкву. Це підтверджується тим фактом, що Титу було наказано «призначити старійшин у кожному місті» (1:5, НПУ), а Павло надав детальний перелік вимог, яким мали відповідати ці «старійшини», що включав у себе набагато більше, ніж їхній вік. Таким чином, ми можемо знати, що пастор (пастир) був тим самим, що й «старійшина» або «пресвітер», і що це був чин духовного наглядача місцевої церкви («в кожному місті»).

Декого може здивувати те, що термін «єпископ» також пов'язаний із термінами «старійшина» («пресвітер») та «пастир» (або пастор). У 1 Тимофія 3:1–7 Павло наводить перелік вимог, подібних до тих, що містяться у його Посланні до Тита, але він починає цей перелік такими словами: «Але єпископ має бути бездоганний, чоловік однієї дружини…» (3:2). Слово «єпископ» походить від грецького *епіскопос*, що означає «наглядач»[5]. Пригадайте настанови Павла до старійшин церкви в Ефесі, що вони повинні були пильнувати «всю отару, в якій вас Дух Святий поставив єпископами» (Дії 20:28). Також, наказавши Титу призначати старійшин і назвавши деякі вимоги, яким вони мали відповідати, Павло далі зазначив: «Бо треба, щоб єпископ – як Божий управитель – був бездоганний…» (Титу 1:7). Тут знову використано терміни, які стосуються тієї самої посади. Таким чином, старійшини або пастирі (пастори) були єпископами (або наглядачами) Церкви. Ми не бачимо, що цими словами були позначені окремі посади в Церкві, а натомість вони описують тих самих лідерів, просто конкретизуючи те, що вони роблять як духовні лідери у Церкві, наприклад, пасуть Боже стадо або наглядають за ним.

Якщо в Новому Заповіті поняття «старійшини», «пресвітери», «пастирі», «пастори» та «єпископи» позначають той самий духовний чин, то що це означає для Господньої Церкви сьогодні? По-перше, це означає, що будь-хто, хто є «пастором» або «єпископом» у церкві, повинен відповідати кваліфікаційним вимогам для цих посад, наданим у Посланні до Тита та 1 Посланні до Тимофія. У цих переліках зазначені прості особистісні риси та життєві ситуації, які повинні мати всі, хто «підходить» для посади пастора чи єпископа, щоб духовно наглядати за Господньою Церквою. Не вдаючись до детального обговорення кожного пункту в цих переліках, можна зрозуміти, чому «старійшина» або «єпископ» не повинен бути «грошолюбним», якщо він хоче керувати Церквою Господа. Також можна зрозуміти, чому єпископ не повинен бути п'яницею і задерикуватим.

Це правда, що люди можуть призначати своїми «духовними лідерами» кого завгодно і називати їх як завгодно. Чи може якась релігійна група призначити своїми духовними наглядачами підлітків, які є залежними від алкоголю, жадібними, зажерливими та схильними до насильства і називати їх «старійшинами» або «пасторами»? Звичайно, може. Але це не зробило б їх пасторами у тому сенсі, в якому їх описує Новий Заповіт. Зауважте, що Павло сказав ефеським старійшинам, що єпископами або старійшинами їх поставив Святий Дух (Дії 20:28). А як це відбувається сьогодні? Оскільки ми знаємо, що все Святе Письмо натхнене Богом (2 Тимофія 3:16–17), і що такі автори як Петро і Павло були натхнені Богом, коли писали книги Нового Заповіту (2 Петра 3:16; 1 Солунян 2:13), то можна зробити висновок, що для того щоб Святий Дух міг «поставити» пасторів сьогодні, ці люди повинні відповідати вимогам, які містяться в Новому Заповіті. Те, що якась група людей називає когось єпископом або пастором, ще не означає, що ця особа насправді відповідає вимогам для чину єпископа чи пастора, як це зазначено в Новому Заповіті.

Уважний погляд на вимоги до пасторів (єпископів, старійшин, пресвітерів, пастирів) показує, що багато людей, які називаються пасторами або єпископами сьогодні, не відповідають кваліфікаційним вимогам до цих посад, зазначеним у Новому Заповіті. Наприклад, Павло писав, що «єпископ має бути бездоганний, чоловік однієї дружини» (1 Тимофія 3:2); що чоловік може бути призначений старійшиною (або єпископом), якщо він «бездоганний, є чоловіком однієї дружини, має віруючих дітей» (Тита 1:6). Зауважте, що однією з перших згаданих вимог для духовного наглядача Господньої Церкви, є те, що він має бути одруженим з однією жінкою та мати віруючих дітей. Чи відповідають цій вимозі багато з тих, хто сьогодні називається пасторами чи єпископами?

Коли стає зрозуміло, що багато тих, кого в певних релігійних групах називають пасторами, старійшинами чи єпископами, не відповідають вимогам до цього чину, натхненим Святим

Духом, часто робиться спроба змінити ці вимоги на свою користь. Наприклад, деякі люди навчають, що пастору не обов'язково бути чоловіком однієї дружини; він зможе бути пастором навіть якщо він і не одружений. Кажуть, ці вимоги не настільки суворі, щоб не допускати до цієї посади неодружених чоловіків чи навіть жінок. Але з таким міркуванням існує очевидна проблема: які з цих кваліфікаційних вимог можна пропустити? Чи стали б ці релігійні групи стверджувати, що було б прийнятно мати жадібного єпископа, або старійшину-алкоголіка, або задерикуватого пастора? Як тільки люди починають змінювати перелік вимог на власний смак, він перестає бути переліком вимог, даних Святим Духом, згідно з яким потрібно призначати єпископів і старійшин, і стає ненатхненним, створеним (або переглянутим) людьми списком.

Дослідження вживання терміну «пастор» у Новому Заповіті допомагає виявити іншу цікаву біблійну концепцію. При кожному згадуванні чину пастора (єпископа, наглядача, старійшини або пресвітера) в Новому Заповіті послідовно говориться про **множинність** цих духовних лідерів у кожній церкві. Павло наказував молодому проповіднику Титу «призначити старійшин (у множині) у кожному місті» (Титу 1:5, НПУ). Петро написав: «… я прошу пресвітерів (у множині), які є між вами…» (1 Петра 5:1). Павло, «пославши в Ефес, … закликав пресвітерів (у множині) Церкви» (Дії 20:17). Також читаємо, що Павло та Варнава «обрали пресвітерів (у множині) для кожної церкви» (Дії 14:23). Ідея єдиного духовного лідера, який наглядає за церквою чи зібранням народу Божого, ніде не зустрічається в Новому Заповіті.

Біблійний опис пастора не узгоджується з тим, що можна знайти в багатьох релігійних зібраннях сьогодні. Біблійний образ пастора – це образ духовного лідера, який відповідає особливим кваліфікаційним вимогам і працює разом з іншими пасторами, які відповідають таким самим вимогам, щоб пасти місцеву громаду церкви, наглядачами якої вони були спільно призначені.

[4:13] *Дивіться стор. 15 коментарів до 1 Коринтян.*

[4:16] *Дивіться Спеціальний розділ на стор. 15 коментарів до 1 Коринтян.*

4:17 aNU-текст опускає *mi.*

4:25 aЗахарії 8:16

4:26 aПсалом 4:5

[5:19] Новий Заповіт послідовно вказує на те, що одним із передбачених Богом актів поклоніння під час церковних зібрань є вокальна музика. Використання музичних інструментів є окремою формою музичного вираження. Святий Дух дуже конкретно сформулював наказ Церкві «співати». Хоча Бог дозволив священикам використовувати музичні інструменти під час дії закону Мойсея (2 Хронік 29:25), ніде в Новому Заповіті Він не наказує Церкві «грати». Тому протягом кількох століть після заснування новозавітної церкви під час поклоніння Церкви не використовувалися жодні музичні інструменти.

[5:22–23] Це головний текст у Новому Заповіті, який визначає роль кожної статі в **сім'ї**. А головним текстом, який розглядає гендерні ролі під час **поклоніння** Церкви, є 1 Тимофія 2:8–15. Обидва уривки вказують на те, що чоловіки – дорослі чоловіки (*андрас*) – мають бути святими, духовними провідниками вдома та в поклонінні, тоді як жінок закликають бути скромними і покірними та виконувати найважливіші обов'язки, покладені на них Богом. З якої причини натхненний автор Послання міг би накладати будь-які обмеження на чоловіків чи жінок? Чи його занепокоєння було викликано культурними особливостями того часу? Чи Павло просто пристосовувався до неосвіченого, ворожого середовища або стверджував власні шовіністичні схильності? Святий Дух зазначив причину таких обмежень, і вона виходить за межі будь-якої культури чи місцевості. Павло стверджував, що чоловіки мають бути добрими, люблячими, турботливими провідниками, а жінки мають підкорятися цьому лідерству в домі та Церкві, оскільки спочатку був створений Адам, а потім Єва. Ось у чому полягає суть Божої волі щодо функцій і взаємодії чоловіків і жінок.

Від початку часів Божий задум щодо людського роду передбачав створення спочатку чоловіка як ознаку його обов'язку бути духовним провідником в домі та Церкві. У цьому полягає його функціональне призначення. Жінка, з іншого боку, була спеціально задумана та створена для того, щоб бути помічницею чоловіка, але в жодному разі не нижчою за нього. Ця особливість творіння пояснює, чому Бог дав духовне навчання Адаму ще до створення Єви – це передбачало, що Адам від створення мав обов'язок навчати свою дружину (Буття 2:15–17). Це також пояснює, чому двічі сказано, що жінка була створена, щоб бути «помічницею, подібною до нього» (Буття 2:18, 20). Це пояснює, чому в тексті Книги Буття чітко зазначено, що в унікальному сенсі жінка була створена **для** чоловіка, а не навпаки. Це пояснює, чому Бог привів жінку «до Адама» (Буття 2:22), а не навпаки – знову ж таки, ніби вона була створена «для нього». Адам підтвердив це розуміння, сказавши, що вона була жінкою, «яку Ти дав, *щоб була* **зі мною**» (Буття 3:12). Це пояснює, чому Павло стверджував на основі цієї відмінності: «…чоловік не був створений задля жінки, але жінка – задля чоловіка» (1 Коринтян 11:9). Створення Богом спочатку чоловіка мало на меті передати принцип влади/покори для впорядкування людського роду (1 Коринтян 11:8). І дійсно, ті, хто зневажає реальність цього устрою, стикаються з упертою реальністю того, що гендерні відмінності невід'ємно вбудовані в створений порядок речей через безліч чітких відмінностей між чоловіками та жінками – від хромосом до тривалості життя та м'язової сили. Павло також вказує на, мабуть, найбільш видатну та відмінну рису: здатність жінок народжувати дітей (1 Тимофія 2:15).

Біблійне вчення про різницю в ролях жодним чином не означає різницю в гідності, цінності чи здібностях. Галатів 3:28 («немає чоловічого роду, ні жіночого») і 1 Петра 3:7 («співспадкоємці благодаті життя») показують, що чоловіки і жінки є рівними як особистості та мають рівний статус спасіння (дивіться Спеціальні розділи на стор. 4 коментарів до Приповістей і стор. 16 коментарів до Римлян). Жінки часто перевершують чоловіків талантами, інтелектом і здібностями. Жінки не нижчі від чоловіків, як Христос не нижчий від Бога Отця, громадяни не нижчі від Президента або студенти не нижчі від викладачів. Роль жінок у сім'ї та Церкві не є питанням контролю, влади чи гноблення, а питанням підпорядкування всіх людей волі Бога. Це питання готовності Божих створінь, чоловіків і жінок, підпорядкувати себе божественному порядку щодо статей. Означена в Біблії різниця стосується суто функції, призначених завдань і сфери відповідальності. Трагічне погане поводження з жінками протягом століть у різних країнах і культурах усього світу з боку чоловіків, які зловживали своєю владою, жодним чином не дискредитує біблійний принцип.

Багато талановитих, благочестивих жінок мають здібності та таланти, які дозволили б їм перевершити багатьох чоловіків-лідерів у Церкві сьогодні. Однак Біблія проголошує незмінну, відвічну волю Бога щодо цього питання. За цими словами нас судитимуть (Івана 12:48). Давайте всі будемо смиренно й покірно схилятися перед небесним Богом, дотримуючись Його досконалої волі для всіх людей.

5:30 aNU-текст опускає решту цього вірша.

5:31 aБуття 2:24

6:3 aВторозаконня 5:16

6:9 aУ NU-тексті – *Той, Хто є їхнім паном і вашим.*

[5:26] *Дивіться схему на стор. 17 коментарів до Івана.*

6:12 aУ NU-тексті – *правителями цієї темряви.*

КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ

1. Dave Miller (2019), *Baptism & the Greek Made Simple* (Montgomery, AL: Apologetics Press).
2. William Mounce (1993), *Basics of Biblical Greek* (Grand Rapids, MI: Zondervan), стор. 102,109.
3. Там само, стор. 111.
4. Frederick Danker, William Arndt, and F.W. Gingrich (2000), *Greek-English Lexicon of the New Testament* (Chicago, IL: University of Chicago. Press), стор. 684.
5. Там само, стор. 299.